

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 730/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. JURKOVEC ADVOKAT DK, s. r. o., M. R. Štefánika 1822, Dolný Kubín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Veselovský, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 CoP 27/2015 z 31. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu

v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 CoP 27/2015 z 31. mája 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 22. augusta 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 P 96/2013-332 z 21. januára 2016 bol návrh sťažovateľa na zníženie výživného na syna [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dieťa“), zamietnutý. Rozsudkom krajského súdu č. k. 5 CoP 27/2016-372 z 31. mája 2016 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Sťažovateľ v konaní namietal, že pokiaľ je jeho jediný príjem v sume 310 € mesačne (pričom sa objektívne zistilo, že žiaden iný príjem nedosahuje) a v konaní sa preukázali značne negatívne skutočnosti, ktoré mu neumožňujú platiť výživné na dieťa 100 € mesačne (dieťa žije v domácnosti s matkou pracujúcou v zahraničí), potom mu nezostáva na živobytie spolu s družkou nemajúcou príjem (s ktorou sa stará o 3 maloleté deti a všetci žijú v záhradnej chatke bez elektrickej energie). Aktuálna výška výživného sa mu preto javí ako neúnosná. Opačný názor všeobecných súdov predstavuje hrubý zásah do základných ľudských práv sťažovateľa.

Podľa názoru sťažovateľa za danej situácie všeobecné súdy nielenže nevzali do úvahy, že sťažovateľ objektívne nemôže pracovať (je invalidný dôchodca a dlhé roky trpí závažnými bolesťami chrbtice a trpnutím rúk, čo vyplýva z podstaty práce baníka pracujúceho s vibračnými zariadeniami), ale dokonca okresný súd uviedol morálne neospravedliteľné hodnotenie skutkového stavu narodenia štvrtého dieťaťa sťažovateľa (pochádzajúceho zo spolužitia s družkou), pričom túto skutočnosť vyhodnotil ako protichodnú s požiadavkou sťažovateľa na zníženie výživného.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že súčasne ostatné skutočnosti súvisiace so skúmaním jeho finančných pomerov všeobecné súdy hodnotia v jeho neprospech. Je to napr. skutočnosť, že sťažovateľ sa snaží splácať dlhy, ktoré mu v minulosti vznikli, hoci táto skutočnosť nemôže byť jednostranne vytrhnutá z kontextu a mala by byť skúmaná v súvislosti s ostatnými zisteniami. Súčasne pokiaľ sťažovateľ dôkladne vysvetlil v odvolaní, že rozsudok okresného súdu neobsahuje riadne posúdenie

jeho príjmov a výdavkov (napr. číselnými údajmi), hoci ide o základnú náležitosť, nemožno podľa sťažovateľa hovoriť o spravodlivom a preskúmateľnom rozhodnutí. Pochybenie krajského súdu vidí sťažovateľ v tom, že sa uspokojil s formálnym posúdením a vybavením jeho odvolania, hoci odvolacie argumenty neboli v rozsudku okresného súdu posúdené v štandarde vyžadovanom zákonom.

Sťažovateľ navrhuje vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (...) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením (správne má byť rozsudkom, pozn.) Krajského súdu v Žiline č.k. 5CoP/27/2016-372 z 31.05.2016 porušené boli.

2. Uznesenie (správne má byť rozsudok, pozn.) Krajského súdu v Žiline č.k. 5CoP/27/2016-372 z 31.05.2016 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy konania v sume 363,79 EUR na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 CoP 27/2016-372 z 31. mája 2016 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 4 P 96/2013-332 z 21. januára 2016.

Podľa zistenia krajského súdu okresný súd vo svojom rozsudku konštatoval, že naposledy bolo o výške výživného rozhodované rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 P 46/2012 z 13. decembra 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 CoP 34/2013 z 11. apríla 2013. V tom čase bol sťažovateľ poberateľom invalidného dôchodku v rovnakej výške ako v súčasnosti a zároveň bol živnostníkom, pričom podľa vlastného vyjadrenia nemal z tejto činnosti žiaden príjem. Bol spoluvlastníkom rodinného domu v obci [REDAKOVANÉ] v podiele 1/22. Býval v prenajatom byte spolu s družkou a tromi maloletými deťmi, pričom príjem družky predstavoval vtedy iba rodičovský príspevok 190,10 € a prídavky na tri deti. V súčasnej dobe je sťažovateľ aj naďalej poberateľom invalidného dôchodku, so svojou družkou a tromi maloletými deťmi bývajú v chatke v záhradkárskej oblasti a očakávajú narodenie ďalšieho dieťaťa. Príjem matky dieťaťa

██████████ (ďalej len „matka“) ako opatrovatelky bol v predchádzajúcom konaní okolo 800 až 1 000 € mesačne. Zmena na jej strane oproti predchádzajúcemu obdobiu nastala v tom, že došlo úmerne s vekom dieťaťa k nárastu jeho potrieb a nákladov, ktoré matka uhrádza sama. K najvýraznejšej zmene pomerov došlo na strane dieťaťa, keďže v čase posledného rozhodovania o výživnom malo 16 rokov a navštevovalo druhý ročník Strednej priemyselnej školy v ██████████, odbor technické lýceum. V súčasnej dobe je študentom vysokej školy, a preto oproti predchádzajúcemu obdobiu nastal výrazný nárast jeho životných potrieb v súvislosti so štúdiom na vysokej škole. Nedôvodnosť návrhu vidí okresný súd v tom, že hoci finančná situácia sťažovateľa je už dlhšie obdobie nemenná, aj napriek tomu dokázal platiť splátky vo výške 290 € mesačne za poskytnutý úver, hoci si na to podľa vlastného vyjadrenia musel požičovať od známych a od sestry. Okresný súd nevidí v tomto jeho konaní logiku, keďže na jednej strane tvrdí, že nemá financie, no na druhej strane sa s plným vedomím zadlžuje namiesto toho, aby si našiel riadne platenú prácu. Rovnako okresný súd poukazuje aj na to, že nepriaznivá situácia a podmienky, v ktorých žije so svojou rodinou, mu nebránia mať ďalšie dieťa. Nárast vyživovacích povinností ho nezbavuje povinnosti voči dieťaťu, pričom predovšetkým sťažovateľ sám nesie zodpovednosť za to, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť ku všetkým svojim deťom. Nie je povinnosťou dieťaťa nájsť si brigádu a z tejto financovať svoje náklady, ale predovšetkým je povinnosťou sťažovateľa plniť si rodičovskú povinnosť.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné na zistenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa krajský súd v plnom rozsahu stotožnil. Sťažovateľ v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa okresný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a právne závery.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadrom sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej vzhľadom na výšku jeho príjmu a s prihliadnutím na výdavky, ktoré má, nemôže objektívne platiť výživné v doterajšom rozsahu 100 € mesačne. Poukazuje aj na to, že s družkou očakáva narodenie ďalšieho dieťaťa.

Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že všeobecné súdy (primárne najmä okresný súd) rozhodli po podrobnom zistení skutkového stavu a prijaté závery aj vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnili. Rozsudky všeobecných súdov sa preto nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, nezakladá bez ďalšieho porušenie označeného článku ústavy.

Ústavný súd považuje za potrebné osobitne konštatovať, že neboli zistené vlastne žiadne zmeny v pomeroch na strane sťažovateľa ku dňu rozhodovania súdu oproti pomerom zisteným v skoršom konaní, keď bol sťažovateľ zaviazaný platiť výživné v mesačnej výške 100 €. Vtedy i teraz sťažovateľ poberal, resp. poberá invalidný dôchodok v rovnakej výške a podľa vlastného tvrdenia vtedy, ale ani teraz nedosahoval žiaden príjem zo živnostenského podnikania. Teraz novo tvrdená skutočnosť, podľa ktorej družka čaká dieťa so sťažovateľom, sama osebe neznamená zmenu pomerov, lebo o tejto by sa dalo uvažovať až po narodení očakávaného dieťaťa.

Doterajšie úvahy ústavného súdu možno v podstate zhrnúť tak, že sťažovateľ sa vlastne snaží v tomto konaní spochybniť závery, ku ktorým dospeli všeobecné súdy v skoršom konaní o určenie výživného na vtedy ešte maloleté dieťa, hoci v jeho záujme by bolo tvrdiť a dokazovať, že došlo k zmene pomerov od skoršieho rozhodnutia.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2016